

Stockholms
stad

Vintrosagatan

FÖRSKOLOR
ÄR HÄR

BOR HÄR
För

SKOLAS
SMÅBARN
YTOR
GUMMI BLIR
HALT

Hagdalen

Sköllerstagatan

PULKA
BACKE
MER
AKTIVITETER

FOKUS HAGSÄTRA RÅGSVED

Stadsbyggnadsstrategier

Maj 2022

Läsanvisning

Stadsbyggnadsstrategiernas syfte är att beskriva de viktigaste översiktliga planeringsfrågorna och vara vägledande för utvecklingen av Hagsätra och Rågsved som fokusområde. De ska utgöra en konkretisering av fokusområdets visionsmål och peka ut riktningen inför kommande detaljplanering i enlighet med översiktsplanen och byggnadsordningen. Strategierna är formulerade för hela fokusområdet och specificeras därefter för varje etappområde. Stadsbyggnadsstrategierna fokuserar framför allt på fysiska miljöer, bebyggelse och stadsrum.

För Fokus Hagsätra Rågsved finns även framtagna strategier för offentliga rum, grön infrastruktur och socialt värdeskapande stadsplanering. Förutom strategierna ska planeringen även förhålla sig till stadens övriga styrdokument.

Dokumentet har tagits fram av stadsbyggnadskontorets planavdelning i samarbete med exploateringskontoret, trafikkontoret, miljöförvaltningen och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning.

Mer information om Fokus Hagsätra Rågsved finns på vaxer.stockholm/hagsatraragsved och stockholm.se/detaljplaner.

Darienummer 2016-05329

Stockholms stadsbyggnadskontor
Box 8314
104 20 Stockholm
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
08-508 27 300

Layout och illustrationer

Stadsbyggnadskontoret

Fotografier

Lennart Johansson samt stadsbyggnadskontoret.

INNEHÅLL

Fokus Hagsätra Rågsved	4
Visionsmål	6
Stadsbyggnadsstrategier	7
Etappområde Hagsätra centrum/Ormkärr	8
Etappområde Bjursätragatan	12
Etappområde Hagsätravägen	16
Etappområde Rågsvedsvägen	20
Etappområde Älvsjöbadet	24

Flygbild av Hagsätra och Rågsved, sett från Huddingevägen i norr. September 2020.

FOKUS HAGSÄTRA RÅGSVED

STADSBYGGNADSSTRATEGIER FÖR ETT SOCIALT HÅLLBART HAGSÄTRA RÅGSVED

Fokus Hagsätra Rågsved är en satsning som syftar till en bred utveckling av stadsdelarna med fokus på socialt värdeskapande stadsplanering och att minska den geografiska segregationen. Ambitionen är att få igång bostadsbyggande och stadsutveckling samt att öka kvaliteten i planeringen. Avsikten är att tillföra stadsdelarna Hagsätra och Rågsved minst 3 000 nya bostäder, förbättrade stadsqualiteter, stärkt service och kvalitativa offentliga rum.

Tre visionsmål är vägledande för arbetet. I detta dokument beskrivs målen och stadsbyggnadsstrategier som ska bidra till att förverkliga målen. Tillsammans är visionsmålen och strategierna vägledande för efterföljande planering, exempelvis när en ny detaljplan tas fram.

Stadsbyggnadsstrategiernas syfte är att beskriva de viktigaste översiktliga planeringsfrågorna och vara vägledande för utvecklingen av Hagsätra och Rågsved som fokusområde. De ska utgöra en konkretisering av fokusområdets visionsmål och peka ut en riktning för utvecklingen i enlighet med översiktsplanen och byggnadsordningen.

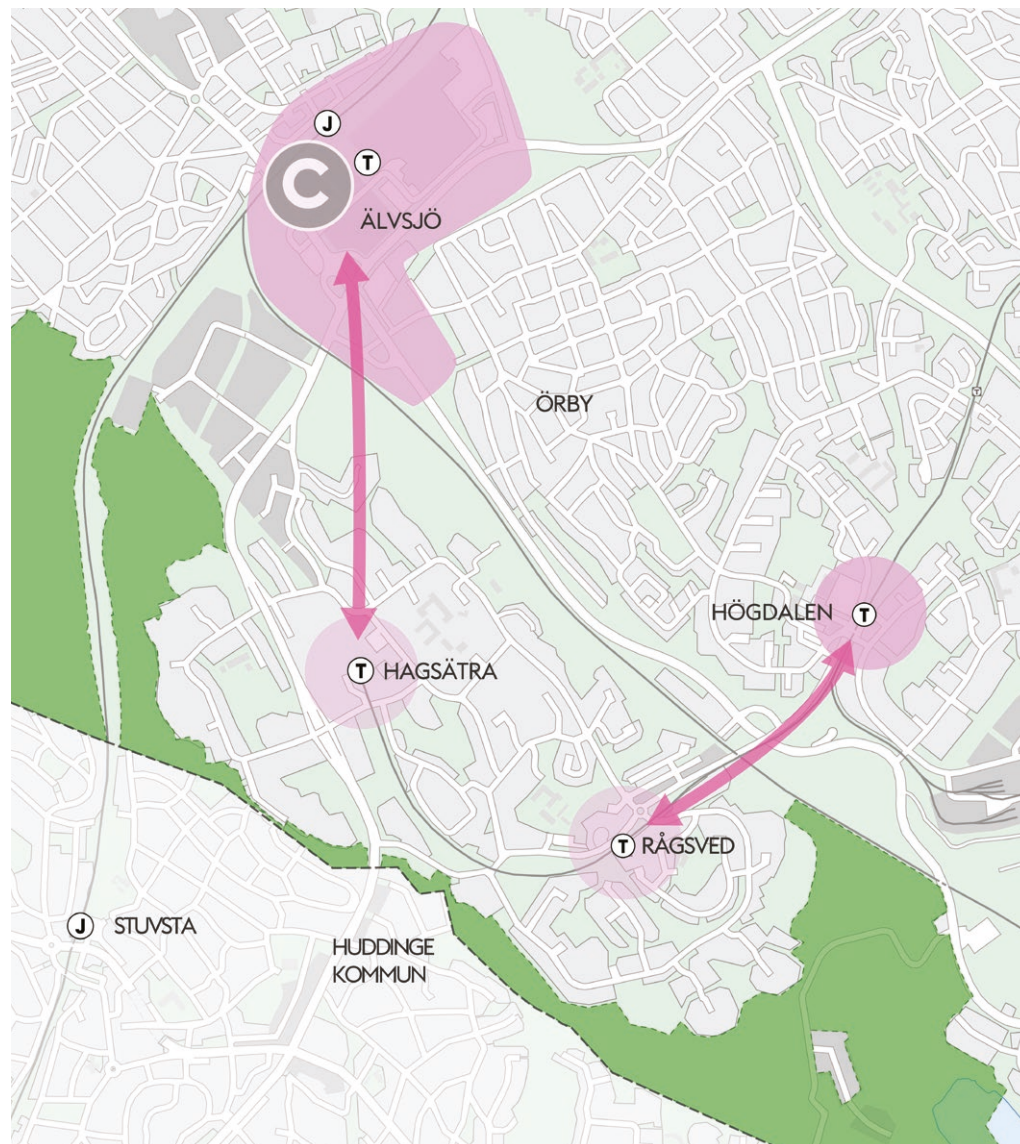
SAMMANHÅLLNA ETAPPER FÖR HELHETSGREPP OCH ÖKAD KVALITET

Fokus Hagsätra Rågsved startade år 2016 med att ett antal övergripande utredningar togs fram. Parallellt genomfördes ett flertal medborgardialoger. Tillsammans låg utredningarna och resultatet av dialogerna till grund för arbetet med att peka ut möjliga platser för ny bebyggelse. Platserna grupperades därefter i geografiskt avgränsade etappområden för att möjliggöra en sammanhållen utveckling.

Det finns flera fördelar med att arbeta etappvis. Staden kan dra lärdom av tidigare etappområden och utveckla arbetssättet inom kommande etapper för ökad kvalitet. Stegvis utbyggnad innebär också att planeringen anpassas till behovet och efterfrågan av nyproducerade bostäder i stadsdelarna. Etappgränserna är preliminära och kan justeras utifrån ändrade förutsättningar.

SAMVERKAN MÖJLIGGÖR UTVECKLING

Uttekade områden med bebyggelsepotential består främst av mark som staden äger. Staden ser stor utvecklingspotential även på privatägd mark och mark upplåten med tomträtt och är positiv till privata initiativ som kan bidra till att uppnå visionsmålen för Fokus Hagsätra Rågsved. Ambitionen är att genom samverkan möjliggöra ett stadsutvecklingsarbete som också inkluderar mark som staden inte har full rådighet över.

Hagsätra och Rågsveds läge vid kommungränsen, omgivet av två naturreservat. Framtida centrumläge med tät bebyggelse öster om centrala Älvsjö med ny tunnelbanestation och Spårväg syd.

ÖVERSIKTSPLANEN

Uttekat fokusområde

Hagsätra och Rågsved är utpekade som ett av fyra fokusområden i ytterstaden. Av översiktsplanen framgår att fokusområdet har stora stadsutvecklingsmöjligheter, bland annat genom den kapacitetsökning som utbyggnaden av tunnelbanan innebär.

Inriktningen är att stadsdelarna ska kompletteras med nya bostäder, verksamheter, service och kultur. Ny bebyggelse bör i första hand placeras i kollektivtrafik- och centrumnära lägen, på markparkeringar och längs befintliga gator som Rågsvedsvägen, Hagsättravägen och Bjursätragatan. Flera parker i stadsdelarna behöver förbättras och kompletteras med nya funktioner. Kompletteringsbebyggelse i utkanten av Hagsätra och Rågsved kan bidra till att öka kontakten till naturområden och närliggande stadsdelar.

Möjlighet till att öka tillgängligheten till hela fokusområdet på sikt kan vara en ny pendeltågsstation eller att tunnelbanan kopplas samman med Älvsjö.

Strategiska samband

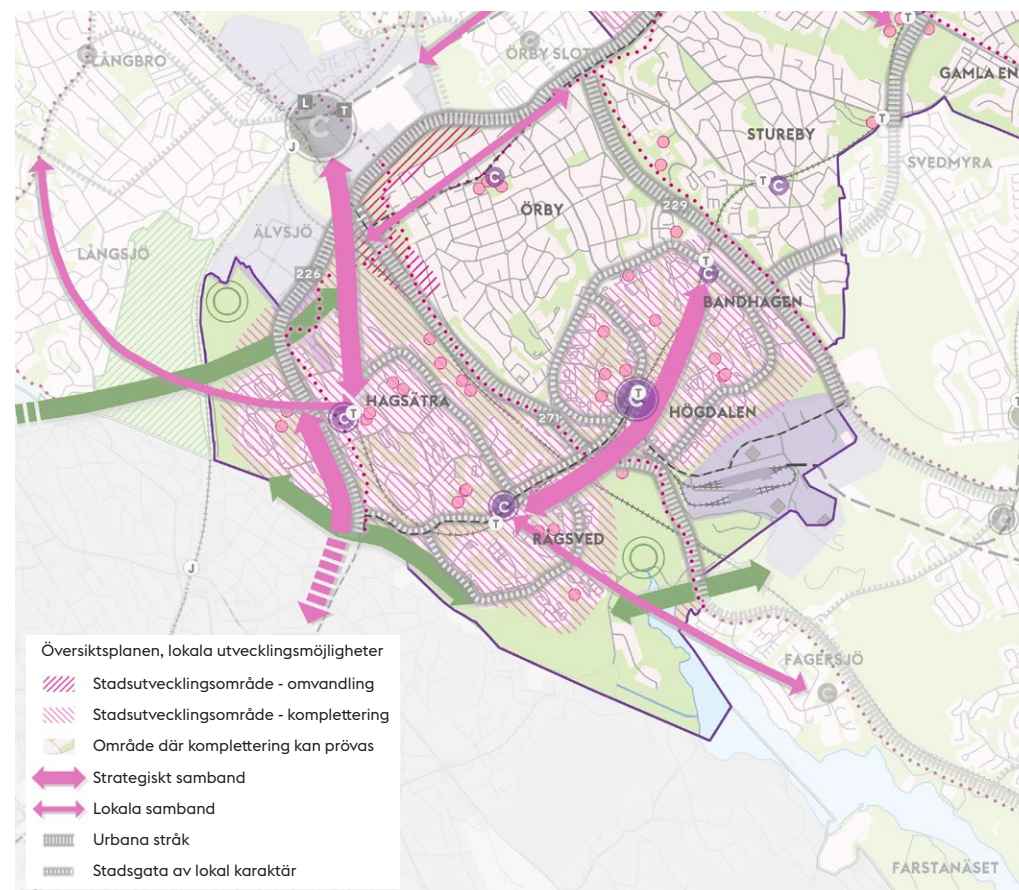
Fokusområdet omfattas av två strategiska samband som är särskilt prioriterade i arbetet för ett sammanhängande Stockholm. Dessa är Hagsätra-Älvsjö och Bandhagen-Högdalen-Rågsved. Utvecklingen av sambanden ska öka tillgängligheten till stadskvaliteter samt bidra till att rörelser och utbyten mellan områden ökar.

BYGGNADSORDNINGEN

Bebyggelsen i Hagsätra och Rågsved utgörs av stadsbyggnadskarakteren tunnelbanestad och Byggnadsordningen anger följande riktlinjer för utveckling:

- Utveckla tunnelbanestäderna med utgångspunkt ur de centrala parkstråken, de gestaltningsmässigt sammanhållna husgrupperna som utgörs av höga punkthus kring centrum, flerfamiljshus i tre till fyra våningar och områden av småhus i stadsdelarnas utkanter. Beakta punkthusens skulpturala verkan i stadslandskapet.
- Utforma nya byggnader inom befintlig struktur utifrån en samtida tolkning av platsens förutsättningar och närliggande bebyggelse. Utforma grupper av nya hus utifrån en sammanhållen gestaltningsidé.
- Utforma kompletteringsbebyggelse i anslutning till tunnelbanestäderna utifrån ett helhetsperspektiv. Beakta närliggande bebyggelse.
- Utveckla lokala centrum och centrala stråk genom att komplettera med ny bebyggelse, verksamhetslokaler och arbetsplatser där så är möjligt. Ta tillvara befintliga lokaler för handel, verksamheter och kultur. Undvik omvandling av lokaler till bostäder.
- Ta tillvara och utveckla den gröna karaktären med förgårdsmark i gaturummet och de centrala parkstråkens samband med omgivande grönsstruktur som skapar ett nätverk av gröna promenader. Undvik parkeringsytor på förgårdsmark och bostadsgårdar.

- Utgå från de ursprungliga husens volym, proportioner och takformer vid ombyggnader och renoveringar. Ta tillvara eller återskapa karaktärsskapande material, kulörer, byggnadsdelar och detaljer i så stor utsträckning som möjligt. Förändra sammanhållna grupper av småhus med hänsyn till helheten i gestaltning och utformning.

VISIONSMÅL

Tre övergripande visionsmål ska vara vägledande för allt arbete med Fokus Hagsätra Rågsved.

Hagsätra och Rågsved är levande stadsdelar som utvecklas utifrån lokala förutsättningar

Stadsdelarna erbjuder platsspecifika stadskvaliteter, ett varierat bostadsutbud, arbetsplatser och god tillgång till service och kommunikationer. Områdets mötesplatser är identitetsskapande och präglas av öppenhet, trygghet och gemenskap. Det finns ett rikt aktivitetsutbud för alla, vilket möjliggör möten mellan människor.

Boende och verksamma är delaktiga och engagerade i området

Delaktighet och dialog utgör grunden för kunskapsinhämtning och skapar lokal förankring för områdesförnyelsen. Boende är engagerade i sitt närområde och det finns goda förutsättningar för en positiv identifiering med Hagsätra och Rågsved.

Boende och besökare upplever ökad närhet mellan stadsdelarna och omgivningen

Det finns en fysisk och mental närhet mellan Hagsätra, Rågsved samt omgivande stadsdelar och naturområden. Centrala Hagsätra är tydligare sammanlänkad med Ormkärr och Örby, medan Rågsved har en tydligare koppling mot Högdalen.

Flygbild av Rågsvedsvägen med Högdalen i bakgrunden. September 2020.

STADSBYGGNADSSTRATEGIER

HÅLLA SAMMAN OCH UTVECKLA INIFRÅN

Sammanhållna etappområden

Utgå från sammanhållna etappområden och arbeta med större detaljplaneområden för att uppnå en långsiktig utveckling med ett tydligt helhetsperspektiv, där enskilda tillägg bidrar till helheten.

Energipunkter

Skapa energipunkter som kan fungera som motorer för utvecklingen av respektive etappområde och Fokus Hagsätra Rågsved som helhet. Energipunkterna ska utgöra samlande funktioner eller rum som främjar möten och bidrar till att stärka sociala värden och stadsqualiteter. Energipunkterna är målpunkter som bidrar till de boendes känsla av stolthet för sitt närområde och kan locka besökare från andra stadsdelar.

KOPPLA IHOP OCH UTVECKLA HÖGKVALITATIVA OFFENTLIGA RUM

Tvärkopplingar

Öka den upplevda och faktiska närheten genom att stärka och möjliggöra tvärkopplingar över infrastrukturella och topografiska barriärer. Förbättra anslutningen mellan trafikseparerade gångstråk och gatumiljöer.

Ökad mångfald och innehåll i de offentliga rummen

Tillskapa fler vistelsevärden och ett varierat innehåll i gaturum, platsbildningar, torg, parker och naturområden. Tillvarata vändplaners och parkeringstorgens potential att utvecklas till platsbildningar.

Orienterbarhet och tydliga entréer

Stärka områdets orienterbarhet genom bebyggelsens placering och utformning av entréer till parker, torg och naturområden.

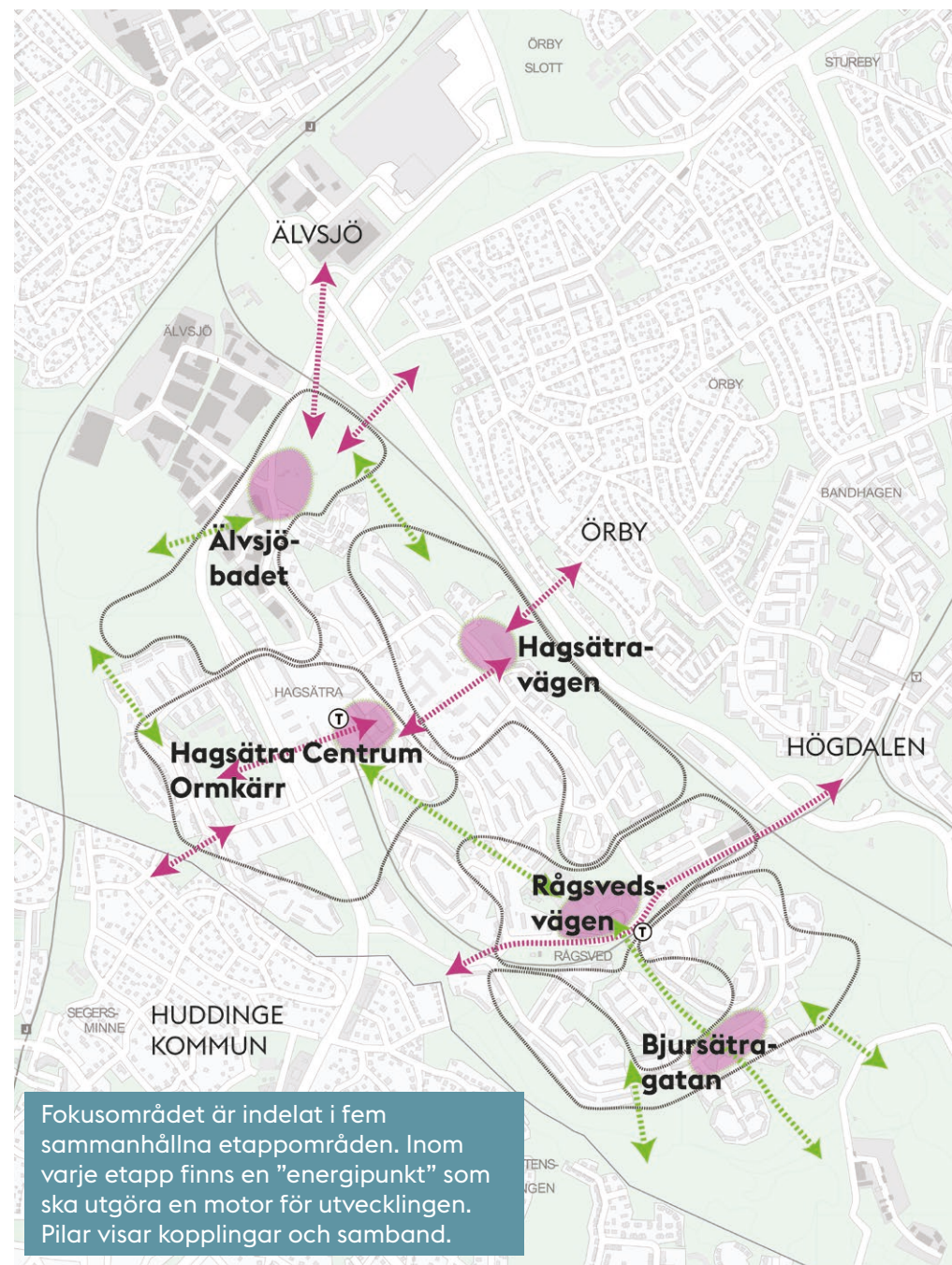
UTFORMA SAMMANHÄNGANDE OCH PLATSSPECIFIKA TILLÄGG

Platsspecifik arkitektur

Utforma den tillkommande bebyggelsen utifrån en samtida tolkning av platsens förutsättningar i förhållande till den omgivande bebyggelsens skala, typologi och höjd. Tätare bebyggelse och högre markörer kan förekomma i anslutning till stadsdelscentrum. Nya bebyggelsegrupper ska ges en sammanhållen karaktär. Bebyggelsen ska förhålla sig till platsens naturmarkskaraktär och ges god anslutning till topografin. All tillkommande bebyggelse ska bidra till det offentliga rummet och utföras med hög arkitektonisk kvalitet.

Levande gatumiljöer

Stärka och omvandla områdets huvudgator till levande och trygga gatumiljöer genom att placera byggnader med aktiva bottenvåningar och entréer mot gata.

ETAPPOMRÅDE HAGSÄTRA CENTRUM / ORMKÄRR

PLATSANALYS

Etappområdet består av centrala Hagsätra och Ormkärr som är fysiskt separerade från varandra av trafikleden Huddingevägen. Tunnelbanespåren och topografiska höjdryggar delar därutöver centrala Hagsätra i två delar. Matargatorna Vintrosagatan, Olshammarsgatan, Stjärnsundsgatan och Glanshammarsgatan löper i en ring genom området och binder ihop de olika delarna. Huvudgatorna är breda och anpassade för busstrafik och ofta med kantstensparkering. Bebyggelsen ligger generellt indragen från vägen och entréerna är ofta placerade mot baksidan.

Hagsätra centrum ligger öster om tunnelbanespåren och består av bebyggelse från 1950/60-talet. Omfattande postmodernistiska tillägg tillkom i början av 1990-talet och har gjort centrumet mer slutet. Bebyggelsen är brokig och skalan varierar mellan 1-12 våningar. Det är ett inåtvänt utomhuscentrum som vänder baksidor med parkeringar och lastytor mot de omkringliggande huvudgatorna. Kopplingarna till omgivningen är svaga och det är som besökare svårt att orientera sig i centrum och att hitta till tunnelbanestationen. Friytorna i centrum är till stor del hårdgjorda och vegetationen är begränsad. Delar av stadsdelscentrumet upplevs som otrygga på grund av trånga passager och dålig sikt, framförallt kvällstid efter att verksamheterna stängt. Från centrum finns trafikseparerade gång- och cykelstråk till både Ormkärrsskolan och Hagsätraskolan.

Söder om Hagsätra centrum ligger stadsdelsparken Hagdalen, som är en av

Hagsätra och Rågsveds fyra ursprungliga parker. Parken förbinder stadsdelarna med varandra. Spår av den ursprungliga gestaltningen med naturstenstrappor och murar finns kvar. Hagdalen har nyligen upprustats med fokus på lek- och aktivitetsytor. Parkens entréer är otydliga och kopplingen till centrum är svag.

Mellan tunnelbanespåren och Huddingevägen är bebyggelsen storskalig och består främst av höga skivhus från 1950-talet placerade parallellt eller vinkelrätt mot Huddingevägen. Ett genomgående grönråk löper genom området och består framförallt av gräsytor och större träd. Den kuperade naturmarken längs tunnelbanans sträckning ger karaktär till parkstråket och bostadsmiljön.

I Ormkärr är bebyggelsen mer småskalig med lägre lameller och radhus, med undantag för punkthusgruppen närmast Olshammarsgatan och Huddingevägen. Kopplingarna mellan Ormkärr och centrala Hagsätra består av Glanshammarsgatan i norr som går i en tunnel under Huddingevägen och Olshammarsgatan i söder som går på en bro över Huddingevägen. Mellan dessa ligger en gång- och cykelbro som på Ormkärrssidan möts av naturmark med en hög kulle som begränsar sikten.

Genom Ormkärr löper ett parkstråk som ansluter till Hagsätraskogens naturreservat i norr och mot Rågsveds naturreservat i söder. Parkvägarna passerar under gatorna genom gångtunnlar och stråket ansluter bilfritt till omgivande bostäder. Centralt placerat ligger Ormkärrsskolan med skolgård och parkleken Stacken.

Stjärnsundsgatan i Ormkärr

Park vid Ormkärrsskolan

Hagsätra centrum

Hagsätra centrum

PLATSANALYS HAGSÄTRA CENTRUM / ORMKÄRR

ETAPPOMRÅDE HAGSÄTRA CENTRUM / ORMKÄRR

UTVECKLINGSPOTENTIAL

Etappområdets potential består i att utveckla Hagsätra centrum som mötesplats och att stärka kopplingen mellan Hagsätra och Ormkärr.

HÅLLA SAMMAN OCH UTVECKLA INIFRÅN

Energipunkt: Hagsätra centrum

Hagsätra centrum ska stärkas genom en utvidgning av centrum till västra sidan om tunnelbanan genom nya centrumfunktioner och utveckling av publika rum. Energipunkten i form av en ny centrummarkör med en publik entréväning med kulturella och sociala verksamheter kan stärka centrum som målpunkt.

Det befintliga lokala stadsdelscentrumet ska utvecklas med inbjudande utemiljöer och utökad närservice. Otrygga, slutna passager ska öppnas upp och utemiljöerna ska upplevas trygga under hela dygnet. Baksidor och lastytor ska utvecklas till tydliga entréer och det ska bli enklare att orientera sig.

KOPPLA IHOP OCH UTVECKLA HÖGKVALITATIVA OFFENTLIGA RUM

Tvärkopplingar

Kopplingar mellan centrala Hagsätra och Ormkärr kan stärkas genom utformningen av centrumstråket som löper från tunnelbanestationen till gång- och cykelbron över Huddingevägen samt tillskapanad av nya målpunkter längs med stråket. Konst kan användas till att stärka kopplingarna från Hagsätra centrum mot Ormkärr i väst och Hagsätraskolan i öst. Utbyggnaden av Ormkärsskolan kan leda till en förstärkt målpunkt i Ormkärr för barn från andra delar av Hagsätra och därmed stärka kopplingen mellan delområdena.

Ökad mångfald och innehåll i de offentliga rummen

Ärtakern ska utvecklas som kvarterspark med fler vistelsevärden och ett varierat innehåll för olika åldrar och målgrupper.

Orienterbarhet och tydliga entréer

Orienterbarheten och entréer till Hagsätra centrum ska förbättras genom utformning av publika rum och lastytor. Entréerna till kvartersparken Ärtakern och stadsdelsparken Hagdalen ska tydliggöras genom utformning av parkentréerna. I Ormkärr ska entréer till Hagsätra naturreservat stärkas.

UTFORMA SAMMANHÄNGANDE OCH PLATSSPECIFIKA TILLÄGG

Platsspecifik arkitektur

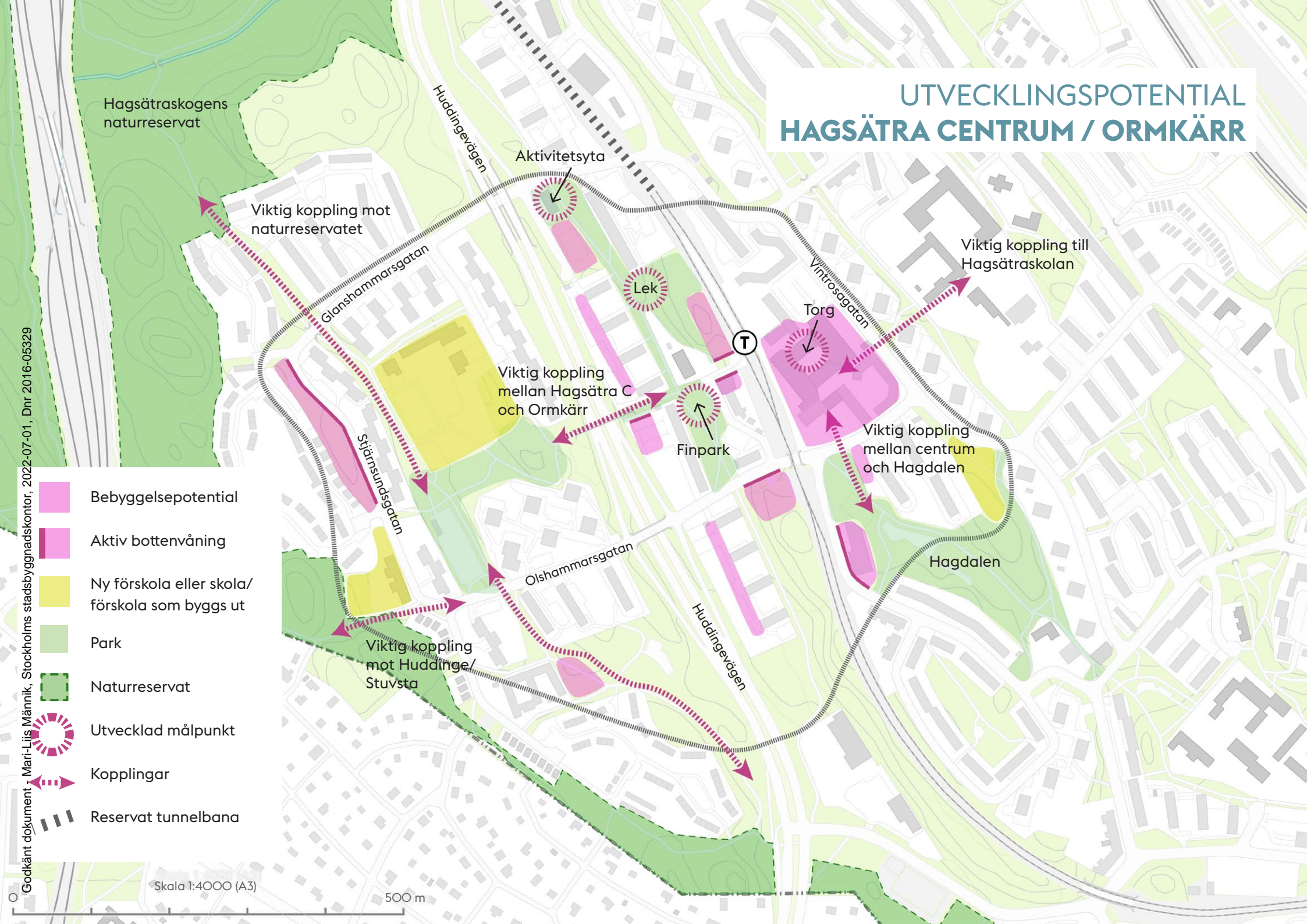
Den tillkommande bebyggelsen ska förhålla sig till den befintliga bebyggelsens skala och underordna sig den karakteristiska punkthusraden som löper genom stadsdelen, med undantag för en ny centrummarkör i anslutning till Hagsätra centrum och tunnelbanestation. De publika byggnaderna bör få en karakteristisk gestaltning som berikar upplevelsen av stadsdelen.

Tillkommande bostadsbebyggelse kan utgöra tillägg till befintliga bebyggelsegrupper med liknande typologi och placering i landskapet eller utgöra nya sammanhållna bebyggelsegrupper. Bostadsbebyggelsen mot Huddingevägen ska utgöra en samlad årsring med en sammanhållen gestaltning.

Levande gatumiljöer

Tillkommande bebyggelse ska placeras i anslutning till gatan, med entréer som vänder sig mot gaturummet. Bottenvåningar i centrum och vid viktiga stråk ska innehålla lokaler. I Hagsätra centrum ska verksamhetslokalerna till stor del vara uppglasade.

UTVECKLINGSPOTENTIAL HAGSÄTRA CENTRUM / ORMKÄRR

ETAPPOMRÅDE BJURSÄTRAGATAN

PLATSANALYS

Etappen karaktäriseras av huvudgatan Bjursätragatan och det korsande parkstråket Rågdalen. Gatan utgör ryggraden i Södra Rågsved och bebyggelsekaraktären runt om präglas av områdets topografiska höjder, med bostadsbebyggelse samlad i enklaver kring Säterhöjden och Bjursätrahöjden. Den generella bebyggelseskalan är 3-4 våningar med några undantag där höjdlägen närmare tunnelbanan accentueras av punkthusbebyggelse på 10-12 våningar. I södra delen av Rågsved har en något mer omfattande kompletteringsbebyggelse med mer sentida uttryck skett under 1980- och 90-tal.

Längs Bjursätragatan förhåller sig bebyggelse på olika sätt till gatan. På så sätt bidrar bebyggelsen mer eller mindre tydligt till gaturummet. I väster ligger bebyggelsen parallellt utmed gatan. I östra delen av Bjursätragatan är bebyggelsen mer brokig och består av både lameller och punkthus. Topografin i detta område är på flera ställen kuperad. Ofta ligger huvudentréerna inte mot Bjursätragatan och huskropparna är placerade indragna, med få lokaler och ibland med markparkering mot gatan.

Utmed Bjursätragatan finns idag ett fåtal, odefinierade platser som har potential att utvecklas till mer inbjudande platsbildningar. Längs hela gatan finns partier där naturmarken möter gaturummet.

Centralt genom södra Rågsved löper områdets stadsdelspark Rågdalen som kopplar Rågsveds centrum i norr med Rågsveds naturreservat i söder. Kopplingen

mellan den norra och södra delen av parkrummet utgörs av en planskild gångtunnel under Bjursätragatan.

I östra delen av etappområdet ligger Perssons betong, ytterligare en viktig mötesplats omgiven av naturmark med utblickar över koloniområden, naturreservatet och Högdalstopparna.

Flygbild över etappområdet

Bjursätragatans västra del

Vy över Högdalstopparna från Perssons betong

PLATSANALYS BJURSÄTRAGATAN

Få kopplingar mot
Rågsved centrum

Bjursättragatan

Snösätra-
skolan

Säterhöjden

Rågdalen

Bjursäterhöjden

Parklek

Rågdalen

Perssons
betong

Rågsveds naturreservat

- Otydligt gaturum
- Park
- Naturreservat
- Skola / förskola
- Målpunkt
- Kopplingar över barriär
- Barriär

Skala 1:4000 (A3)

500 m

ETAPPOMRÅDE BJURSÄTRAGATAN

UTVECKLINGSPOTENTIAL

Etappområdets potential är att omvandla Bjursätragatan till en levande och trygg stadsgata samt att i samband med ny bebyggelse åstadkomma kopplingar till den värdefulla naturmarken och de rekreativa möjligheterna i Rågsveds naturreservat.

HÅLLA SAMMAN OCH UTVECKLA INIFRÅN

Energipunkt: Rågdalen

Det strategiska läget i korsningspunkten Bjursätragatan – Rågdalen ska stärkas ytterligare och en motor för stadsutveckling ska skapas i form av en idrottsfunktion. Rågdalen ska stärkas som mötesplats med aktiviteter och värden för alla åldrar.

KOPPLA IHOP OCH UTVECKLA HÖGKVALITATIVA OFFENTLIGA RUM

Tvärkopplingar

Områdets tvärkopplingar ska stärkas genom bebyggelsens placering, platsbildningar och nya fysiska kopplingar. Utformningen av Bjursätragatans entrépunkter och korsningen med Vallhornsgatan ska bidra till att överbrygga tunnelbanans infrastrukturella och topografiska barriär samt stärka södra Rågsveds koppling till stadsdelens norra sida. Kopplingarna mellan Rågdalen och gatan ska utvecklas.

Ökad mångfald och innehåll i de offentliga rummen

Samlingsplatsen Perssons betong ska utvecklas med fler vistelsevärden och ett varierat innehåll. Utformning av gränser mellan privat och allmän platsmark samt skötsel av utemiljöer ska underlätta överblickbarhet och bidra till tryggare utemiljöer.

Orienterbarhet och tydliga entréer

Entréer till Rågsveds naturreservat ska stärkas och kan markeras genom platsbildningar där bebyggelsen stärker entrérummet genom sin placering, lokaler i bottenvåningen och siktlinjer. Särskilt viktiga siktlinjer ska bevaras, framförallt från Perssons betong mot Högdalstopparna. Hänsyn ska tas till orienterbarheten genom området. Viktiga orienterande vyer får inte byggas för.

UTFORMA SAMMANHÄNGANDE OCH PLATSSPECIFIKA TILLÄGG

Platsspecifik arkitektur

Bebyggelsen ska förhålla sig till den omgivande bebyggelsens skala och ta hänsyn till Rågsveds stadssiluett. Den tillkommande bebyggelsen vid Perssons betong ska bidra till att länka samman bebyggelseenkla och tillgängliggöra denna mötesplats och dess betydelsefulla vyer.

Levande gatumiljöer

Bjursätragatan ska omvandlas till ett mer levande, säkrare och tryggare stråk genom medveten placering av byggnaderna, en ökad entrétäthet och aktiva bottenvåningar. Korsningspunkter med tvärstråk kan accentueras genom mindre platsbildningar och lokaler i hörnlägen. De trafikseparerade gångstråken ska tydligare kopplas samman med gatumiljön. Särskilt Bjursätragatans barriärverkan gällande Rågdalens olika delar ska minska genom en bättre utformning av passagerna, dess omgivning och anslutningar mellan olika nivåer.

Korsningen Bjursätragatan-Vallhornsgatan har potential att bli en mindre mötesplats, främst genom verksamheter i bottenvåningen i tillkommande byggnader som främjar ett aktivt gatuliv.

- Bebyggelsepotential
- Aktiv bottenvåning
- Skola / förskola som byggs ut
- Park
- Naturrestat
- Utvecklad målpunkt
- Kopplingar

UTVECKLINGSPOTENTIAL BJURSÄTRAGATAN

Godkänt dokument - Mari-Lis Männik, Stockholms stadsbyggnadskontor, 2022-07-01, Dnr 2016-05329

Entré/koppling

Viktig koppling
mot Rågsveds
centrum

Entré/koppling

Vallhornsgatan

Bjursättragatan

Perssons
betong

Viktig visuell
koppling

Rågdalen

Rågdalen

Bjursättragatan

Viktiga kopplingar till
Rågsveds naturreservat

Viktig koppling till
Rågsveds naturreservat

Rågsveds naturreservat

Skala 1:4000 (A3)

500 m

ETAPPOMRÅDE HAGSÄTRAVÄGEN

PLATSANALYS

Etappområdet karaktäriseras av huvudgatan Hagsätravägen som löper i en relativt rak sträckning från Rågsvedsvägen i sydöst till norra Hagsätra. Gaturummet är brett och merparten av bebyggelsen är placerad en bit från gatan, ofta på en högre nivå och med mellanliggande grönska. Söder om Sköllerstagatan har Hagsätravägen en brant sluttning ner mot Rågsvedsvägen och präglas av de öppna grönyrtorna och punkthuskluster på höjder.

Bebyggelsen från 1960-talet består till stor del av långsträckta lameller i fyra våningar som följer stadsdelens genomgående höjdrygg och är till stora delar intakt på sydvästra sidan av Hagsätravägen. På nordöstra sidan av Hagsätravägen är bebyggelsen brokigare med flera tillägg från 2000-talet och framåt. Den största förändringen har skett i anslutning till Hagsätra idrottsplats med punkthus och radhusbebyggelse.

Inom kvarteret Nyckelaxet 1 vid korsningen Sköllerstagatan/Hagsätravägen ligger en lokal centrumanläggning med ett torgrum som öppnar sig mot Sköllerstagatan. Övriga fasader har karaktären av baksida. Kopplingen mot centrala Rågsved utgörs av en snäv gångtunnel med skymd sikt. På höjden strax söder om byggnaden finns en karakteristisk bebyggelsegrupp med höga punkthus från 1960-talet som är synliga i stadslandskapet.

Från Hagsätravägen går tre tvärgående matargator mot Hagsätra centrum; Glanshammarsgatan i norr, Porlabacken i mitten och Sköllerstagatan i söder. Längs dessa tvärgator står lamellerna med gavlarna mot gaturummet. Ett snirkligt och svårorienterat trafikseparerat gång- och cykelstråk förbinder idrottsplatsen med Hagsätraskolan och löper vidare mot Hagsätra centrum.

Etappområdet avgränsas i nordöst av Nynäsbanan och Magelungsvägen. Infrastrukturen utgör fysiska barriärer mot stadsdelarna Örby, Högdalen och Älvsjö. Nuvarande förbindelser går vid Rågsvedsvägen i söder och Älvsjöbadet i norr. Däremellan finns en sträcka på nästan två kilometer utan passagemöjligheter. Etappområdets isolerade läge begränsar tillgängligheten till omkringliggande stadsdelar och gör etappområdets viktigaste målpunkt Hagsätra idrottsplats svårtillgängligt för besökare från andra stadsdelar.

Gränsen mot järnvägen i öster utgörs till stora delar av kuperade skogspartier. Undantaget är området vid idrottsplatsen där landskapet är öppet och domineras av en stor friidrottsplan och fotbollsplaner. Mellan idrottsplatsen och Älvsjöbadet i norr ligger löv- och barrskogen Kolbotten. Genom skogen löper ett populärt promenadstråk och skogen används flitigt av boende, förskolor och skolor.

Strax söder om idrottsplatsen finns ett kuperat skogsparti med höga naturvärden. I söder avgränsas etappområdet av parken Fjädern som är en av områdets fyra ursprungliga parker och till stor del utgörs av plana ytor med lekutrustning, utegym och en grusad bollplan.

Naturområdet Kolbotten

Stockholmshus längs Hagsätravägen, inflyttade år 2021

Hagsätra idrottsplats

Gång- och cykeltunnel under Sköllerstagatan

Lokalt centrum med mindre torgyta på fastigheten Nyckelaxet 1

PLATSANALYS HAGSÄTRAVÄGEN

ETAPPOMRÅDE HAGSÄTRAVÄGEN

UTVECKLINGSPOTENTIAL

Etappområdets potential är att omvandla Hagsätravägen från matargata till en levande stadsgata, stärka kopplingar inom området och till andra stadsdelar samt att stärka Hagsätra idrottsplats som rekreativ mötesplats.

HÅLLA SAMMAN OCH UTVECKLA INIFRÅN

Energipunkt: Hagsätra idrottsplats

Hagsätra idrottsplats är en viktig målpunkt som i ökad utsträckning ska bidra till möten mellan människor med olika bakgrund, från olika stadsdelar. Nya idrottsfunktioner som lockar en bred målgrupp och stärker platsens attraktivitet ska tillföras.

En ny idrottshall planeras norr om den befintliga idrottsanläggningen. Idrottshallen avses innehålla roller derby, en sport som kan attrahera tjejer från området och andra delar av staden.

Utvecklingen runt idrottsplatsen med nya funktioner, idrottshall, skola och förskola kan genom ett helhetsgrepp bidra till en ökad rörelseglädje och bättre hälsa.

KOPPLA IHOP OCH UTVECKLA HÖGKVALITATIVA OFFENTLIGA RUM

Tvärkopplingar

Hagsätra idrottsplats är en central målpunkt vars kopplingar till omgivningen har stor potential att stärkas genom:

- Idrottskopplingar mellan idrottsplatsen och Älvsjöbadet med motionsspår.
- Stärkt tvärkoppling mellan idrottsplatsen, Hagsätraskolan och Hagsätra centrum genom exempelvis konst.
- Gång- och cykelbro över Nynäsbanan och Magelungsvägen till Örby.

En ny gång- och cykelbro har potential att bryta den geografiska segregationen mellan socioekonomiskt skilda stadsdelar i i Hagsätra, Rågsved, Örby och Högdalen. En stärkt koppling minskar avstånden, medför nya rörelsemönster och kan genom ökad tillgänglighet stärka idrottsplatsen som målpunkt för besökare från andra stadsdelar. Gång- och cykelbron ökar även möjligheten för boende att nyttja skolor och förskolor i flera stadsdelar.

Tillkommande bebyggelse längs Glanshammarsgatan och Porlabacken kan ytterligare bidra till stärkta kopplingar mellan idrottsplatsen, Hagsätraskolan och centrala Hagsätra.

Ökad mångfald och innehåll i de offentliga rummen

Friytor kring idrottsplatsen och den nya skolan utvecklas med fler vistelsevärden och ett varierat innehåll. Utvecklingen av etappområdet ska bidra till ett mer lättorienterat, befolkat och tryggt offentligt rum där fler vistas under en större del av dygnets timmar.

Orienterbarhet och tydliga entréer

Orienterbarheten ska stärkas genom tydligare stråk och välannonserade målpunkter. Orienterbarheten från Hagsätra idrottsplats mot Hagsätraskolan ska förbättras. Viktiga orienterande vyer vid idrottsplatsens entréer ska beaktas. Entrén till idrottsplatsen och till naturområdet Kolbotten kan accentueras.

UTFORMA SAMMANHÄNGANDE OCH PLATSSPECIFIKA TILLÄGG

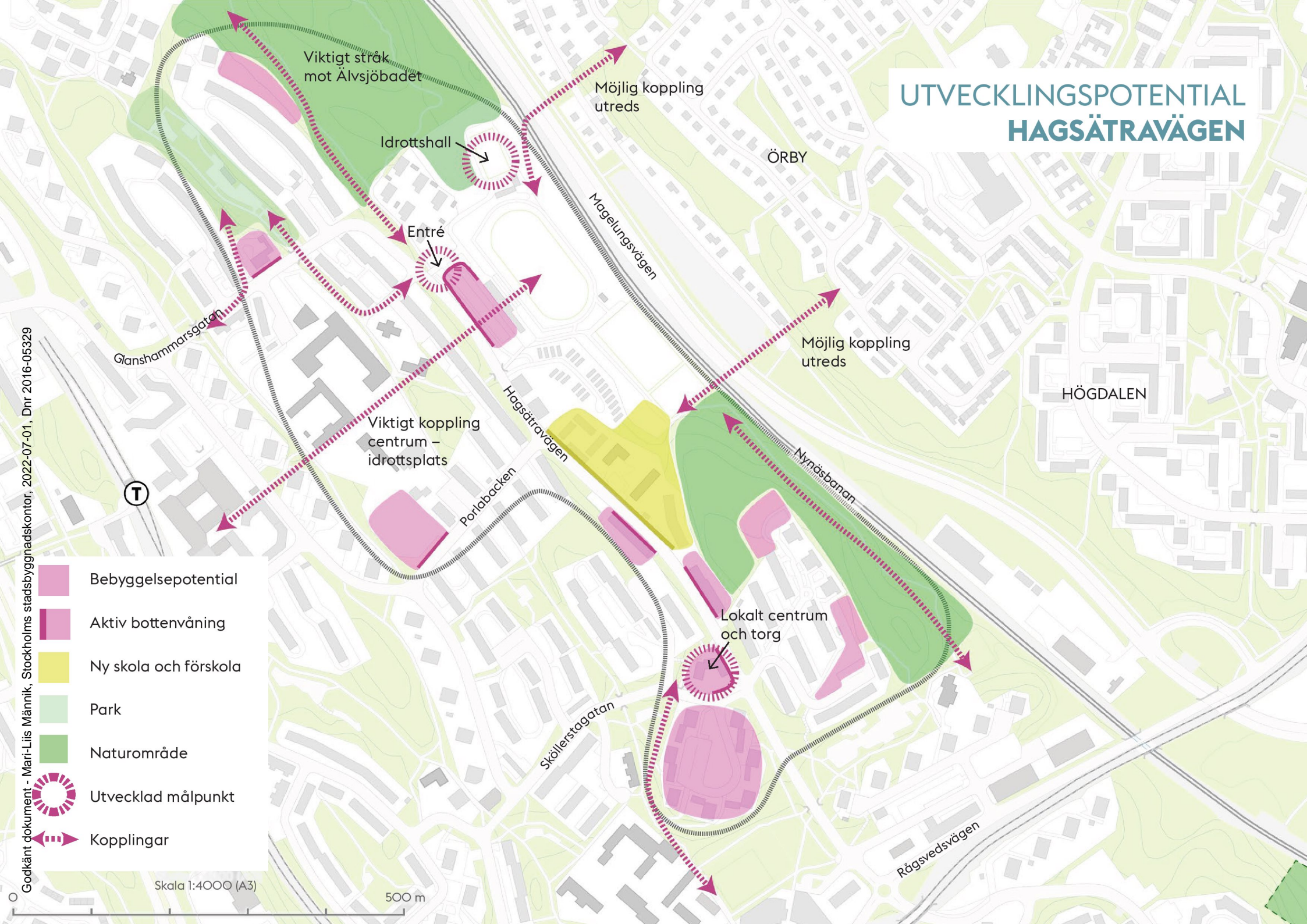
Platsspecifik arkitektur

Den tillkommande bebyggelsen ska förhålla sig till den befintliga bebyggelsens skala. Punkthusraden mellan Hagsätra och Rågsved har en framträdande och skulptural verkan i stadslandskapet som ska beaktas. Tillkommande bostadsbebyggelse kan utgöra tillägg till befintliga bebyggelsegrupper med liknande typologi. En utgångspunkt är att bygga vidare på den ursprungliga bebyggelsens kontrastverkan mellan låga lameller och högre punkthus. Högre punkthus kan utföras som tillägg till befintlig punkthusbebyggelse eller som nya sammanhållna grupper.

Levande gatumiljöer

Hagsätravägen ska tydligare koppla samman centrala Rågsved med Hagsätra genom den tillkommande bebyggelsens placering och fler målpunkter. Kvarteret Nyckelaxet 1 har potential att utvecklas som lokalt centrum och öppnas upp mot omgivande gaturum. Säkra skolvägar till den tillkommande skolan och förskolan ska säkerställas.

UTVECKLINGSPOTENTIAL HAGSÄTRAVÄGEN

ETAPPOMRÅDE RÅGSVEDSVÄGEN

PLATSANALYS

Rågsvedsvägen utgör Rågsveds genomgående huvudväg och kopplar trafikalt samman stadsdelen med Högdalen i nordöst och Huddinge i sydväst. Rågsvedsvägen har karaktären av trafikled, med breda körbanor, impedimentytor, sparsam bebyggelse längs vägen, en stor cirkulationsplats vid korsningen med Hagsätravägen och Bjursätragatan samt bullerexponering från både väg- och spårtrafik. Centralt inom etappområdet ligger Rågsveds centrum med sin karakteristiska hästskoform.

Rågsvedsvägen kantas endast av bebyggelse på norra sidan. Bebyggelsen ligger generellt lägre än gatunivån och har en relativt låg skala. Söder om Rågsvedsvägen löper tunnelbanespåren parallellt med vägen. Spåren ligger i nivå med vägen närmast Högdalen men är upphöjda på en banvall i resten av området. Tunnelbanespåren utgör därmed en fysisk och visuell barriär mot södra Rågsved och kan endast korsas i tre punkter: Bjursätragatans östra entré vid cirkulationsplatsen, vid tunnelbanestationen samt under bron närmast korsningen med Sköllerstagatan i väster.

Ettappområdet består huvudsakligen av tre delar: ett lågskaligt verksamhetsområde i nordöst, centrumområdet i mitten samt den sydvästra delen med naturmark.

Nordöst om centrum ligger ett mindre verksamhetsområde vid Hardemogatan och Garphyttetränd. Bebyggelsen är i 1-2 plan, ligger nedsänkt och står i stark kontrast mot de höga punkthusen på Askersundsgatan.

Närmast cirkulationsplatsen ligger en drivmedelsstation.

Centrum med Rågsvedstorget ligger planskilt på en lägre nivå än Rågsvedsvägen och en gångtunnel under vägen förbinder centrum med stationen och stadsdelsparken Rågdalen. Förbindelsen möjliggör ett genomgående trafikseparerat gång- och cykelstråk från Rågsveds naturreservat genom stadsdelsparken Rågdalen, förbi tunnelbanestationen, Rågsveds centrum och stadsdelsparken Hagdalen in mot centrala Hagsätra.

Centrumbebyggelsen består av en hästskoformad centrumbyggnad från slutet av 1950-talet som omsluter det runda, karakteristiska torgrummet. Smala portiker, trappor och tunnlar utgör kopplingen till omgivningen. På utsidan av centrumbyggnaden finns inlastning och parkering på flera nivåer samt sentida tillägg från 1980-talet med servicehus. Servicehuset har brokopplingar till centrum och det storskaliga skivhuset närmast korsningen Hagsätravägen-Rågsvedsvägen. Mellan serviceboendet och centrumbyggnaden löper en smal gång med baksideskaraktär. Centrumets utformning med trånga passager skapar en otrygg miljö med dålig överblickbarhet.

Bakom centrum ligger Rågsvedsskolan och Rågsveds bollplan med aktivitetsytor för parkour, boule och dansbana som utgör en populär mötesplats för olika åldrar och målgrupper.

Ettappområdets sydvästra del utgörs av ett område med naturmark mellan Rågsvedsvägen och spårområdet samt

impedimentytor norr om Rågsvedsvägen. Delar av naturmarken har höga naturvärden och området innehåller även en likriktarstation för tunnelbanan. På norra sidan ligger bostadslameller vinkelrätt mot Rågsvedsvägen en bit in från vägen.

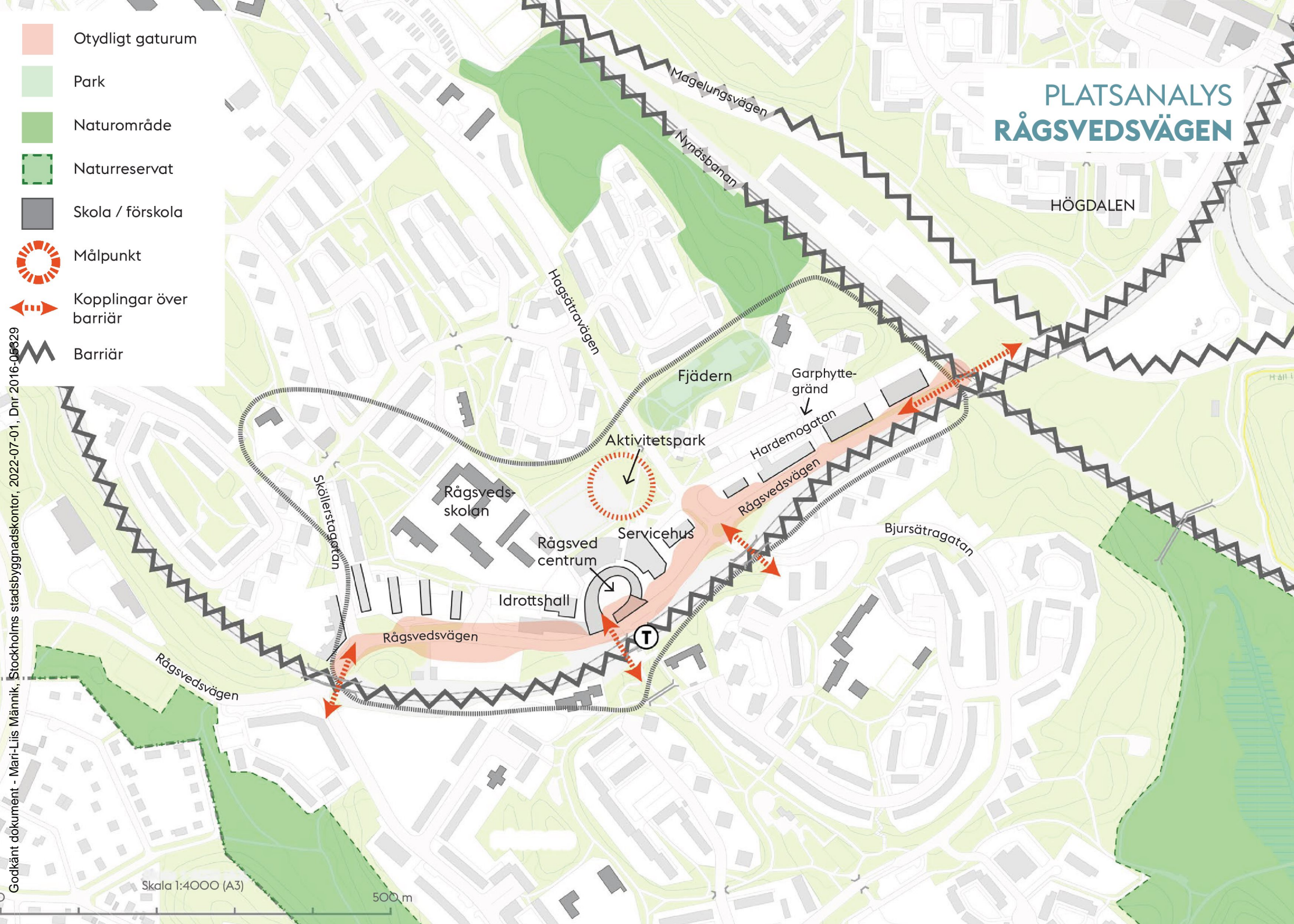
Rågsvedsvägen med tunnelbanevallen till vänster och verksamhetsområdet till höger.

Flygbild över ettappområdet. I förgrunden syns Rågsved centrum med sin unika hästskoformation.

- Otydligt gaturum
- Park
- Naturområde
- Naturreseptat
- Skola / förskola
- Målpunkt
- Kopplingar över barriär
- Barriär

PLATSANALYS RÅGSVEDSVÄGEN

ETAPPOMRÅDE RÅGSVEDSVÄGEN

UTVECKLINGSPOTENTIAL

Etappområdets potential är att omvandla Rågsvedsvägen till stadsgata och att stärka det strategiska sambandet mellan Rågsved, Högdalen och Bandhagen.

HÅLLA SAMMAN OCH UTVECKLA INIFRÅN

Energipunkt: Rågsveds centrumområde

Rågsveds centrumområde med sitt strategiska centrala läge har potential att stärkas genom en samling av kommunens verksamheter och fokus på kulturliv. Centrumområdet ska utvecklas till att bli tryggt och levande. Baksidor och lastyor utvecklas till framsidor och centrumet ska tydligare orienteras mot Rågsvedsvägen. Lokalytan för kommersiell service och arbetsplatser i anslutning till Rågsveds centrum ska öka.

KOPPLA IHOP OCH UTVECKLA HÖGKVALITATIVA OFFENTLIGA RUM

Tvärkopplingar

Rågsvedsvägens utveckling till stadsgata ska stärka översiktsplanens utpekade strategiska samband mellan Rågsved, Högdalen och Bandhagen. Det är viktigt att utformningen av de tre korsningspunkterna mellan Rågsvedsvägen samt Hagsätravägen, Bjursätragatan och Rågdalen stärker kopplingen till södra Rågsved.

Ökad mångfald och innehåll i de offentliga rummen

Centrumtorget och gaturummen ska utvecklas med fler vistelsevärden och ett varierat innehåll. Utformning av friytor är särskilt viktigt inom etappområdet som till stor del utgörs av hårdgjorda ytor.

Orienterbarhet och tydliga entréer

Orienterbarheten ska stärkas och entréerna mot Södra Rågsved och Hagsätra förbättras, bland annat genom utformningen av Rågsvedsvägens korsningspunkter med Hagsätravägen, Sköllerstagatan och Bjursätragatan.

UTFORMA SAMMANHÄNGANDE OCH PLATSSPECIFIKA TILLÄGG

Platsspecifik arkitektur

Den tillkommande bebyggelsen längs stadsgatan Rågsvedsvägen ska utgöra ett sammanhängande tillägg både volym- och gestaltningsmässigt. Byggnader ska utformas utifrån en samtida tolkning av platsens förutsättningar och utföras med hög arkitektonisk kvalitet som kan bidra till stolthet och tillhörighet. Verksamhetsområdet ska vid omvandling till blandad bebyggelse fortsatt innehålla arbetsplatser.

Levande gatumiljöer

Den nya bebyggelsen längs Rågsvedsvägen placeras intill gatan och ges hög entrétäthet mot gaturummet. Bottenvåningar ska innehålla kommersiella lokaler och arbetsplatser som stärker stadslivet. Möjlighet till bebyggelse på båda sidor om vägen ska utredas. Rågsvedsvägen ska som stadsgata erbjuda en trafiksäker och upplevelserik gatumiljö.

ETAPPOMRÅDE ÄLVSJÖBADET

PLATSANALYS

Etappområdet omfattar Hagsätras norra del vid Huddingevägen. Det gränsar till Nynäsbanan och Örby i öster, Älvsjö industriområde i norr och Hagsätraskogens naturreservat i nordväst.

Älvsjöbadet utgör en viktig målpunkt med utomhusbassänger samt omgivande lek- och aktivitetsytor. Området består av en öppen gräsyta som i norr och öster gränsar till kuperad naturmark som avskärmar området från trafiklederna. Parkvägar förbinder platsen med omkringliggande parkstråk och genom gångtunnlar under Nynäsbanan och Magelungsvägen med Örby villabebyggelse. Kopplingen mot Älvsjö industriområde och Hagsätraskogen är svag, framförallt för gående och cyklister.

Bebyggelsen består av ett småskaligt verksamhetsområde längs Ormkärsvägen samt storskaliga skivhus som står vinkelrätt mot Huddingevägen. Den mest framträdande bebyggelsen i anslutning till etappområdet är stadsdelarnas genomgående punkthusrad som löper på höjden längs Skyllbergsgatan vidare mot Rågsved. Strax söder om Älvsjöbadet ligger kompletteringsbebyggelse från 1980-talet med radhus och låga punkthus.

Delområdet i norra Ormkärr består av kuperad naturmark och den anslutande bebyggelsen av radhuslängor. Området gränsar till Hagsätraskogens naturreservat.

Flygbild över etappområdet sett från väst med Älvsjöbadet till vänster

Verksamhetsområdet vid Ormkärsvägen

Älvsjöbadet med utomhusbassäng

PLATSANALYS ÄLVSJÖBADET

- Park
- Naturområde
- Naturreservat
- Skola / förskola
- Målpunkt
- Kopplingar över barriär
- Barriär

ETAPPOMRÅDE ÄLVSJÖBADET

UTVECKLINGSPOTENTIAL

Etappområdets potential är att utveckla Älvsjöbadet som målpunkt och att stärka det strategiska sambandet mellan norra Hagsätra, Örby och Älvsjö. Områdets utveckling ska möjliggöra eventuell förlängning av tunnelbanan från Hagsätra till Älvsjö, både i markplan och tunnel.

HÅLLA SAMMAN OCH UTVECKLA INIFRÅN

Energipunkt: Älvsjöbadet

Älvsjöbadet har potential att utvecklas till en stadsdelpark, där både idrottsfunktioner och parkkvaliteter lockar besökare från omkringliggande stadsdelar.

KOPPLA IHOP OCH UTVECKLA HÖGKVALITATIVA OFFENTLIGA RUM

Tvärkopplingar

Översiktsplanens utpekade strategiska samband Hagsätra-Älvsjö kan stärkas genom utvecklade kopplingar mot Örby och Älvsjö. Idrottsfunktionerna vid Älvsjöbadet och Hagsätra idrottsplats kan kopplas tydligare genom exempelvis motionsspår genom naturområdet Kolbotten. Kopplingen mellan norra Hagsätra och Hagsätraskogens naturreservat skulle kunna stärkas genom ny koppling över Huddingevägen.

Ökad mångfald och innehåll i de offentliga rummen

Området vid Älvsjöbadet ska utvecklas till en stadsdelpark med fler vistelsevärden och ett varierat innehåll för olika målgrupper. Tillkommande bebyggelse kan avskärma buller från trafikleder för att skapa bättre ljudmiljö för parker.

Orienterbarhet och tydliga entréer

Orienterbarheten och entréerna till Hagsätra naturreservat ska tydliggöras och stärkas. Entréerna och kopplingarna till stadsdelparken vid Älvsjöbadet ska tydliggöras.

UTFORMA SAMMANHÄNGANDE OCH PLATSSPECIFIKA TILLÄGG

Platsspecifik arkitektur

Mindre tillägg ska förhålla sig till den befintliga bebyggelsen skala. Punkthusraden mellan Hagsätra och Rågsved har en framträdande och skulptural verkan i stadslandskapet som ska beaktas. Ett sammanhållet förhållningssätt ska finnas för bebyggelsen i anslutning till Älvsjöbadet. En tydlig koppling ska finnas till stadsutvecklingsprojektet inom planprogrammet för Älvsjö samt det centrala läget som tunnelbaneutbuggnaden till Älvsjö möjliggör. Verksamhetsområdet längs Ormkärsvägen har potential att öppnas upp mot omgivningen och utvecklas med fler arbetstillfällen och bostäder, vilket kan stärka områdets stadsliv och sociala värden.

Levande gatumiljöer

Tillkommande bebyggelse ska placeras i anslutning till gatan med entréer som vänder sig mot gaturummet. Gång- och cykelstråk mot Örby och Älvsjö ska utvecklas. Ormkärsvägen har potential att utvecklas med bebyggelse som stärker gaturummet.

UTVECKLINGSPOTENTIAL ÄLVSJÖBADET

